

Dokumenttyp Rutin	Ansvarig verksamhet Samverkan	Version 1	Antal sidor 4
Dokumentägare Alexandra Strandberg Utvecklingsledare	Fastställare Lena Gjevert Hälso- och sjukvårdsdirektör	Giltig fr.o.m. 2024-06-18	Giltig t.o.m. 2026-06-18

Medföljare i vården för vuxna - Länsgemensam överenskommelse

Gäller för: Hälso- och sjukvård

Bakgrund

Vanligtvis genomför patienter sina besök inom hälso- och sjukvården på egen hand eller med stöd av närstående. Det förekommer att patienter inte kan genomföra besök på egen hand på grund av sjukdom, funktionsnedsättning eller med hjälp av närstående. Kommun, region, assistansbolag eller patient/företrädare kan uppmärksamma att det behövs en medföljande person i samband med besök inom regionens hälso- och sjukvård. När detta uppmärksammas behöver regionen och kommunen samverka för att säkerställa ett tryggt besök.

Medföljare i hälso- och sjukvården kan vara en privatperson eller en anställd hos kommun eller assistansbolag.

I fortsatt text kommer kommun, assistansbolag och privata utförare att omnämnas som utförare.

Region Värmland omnämns som regionen.

Syfte

Syftet är att främja god samverkan med ett personcentrerat förhållningssätt som tillgodoser individuella behov. Att klargöra ansvarsfördelning mellan huvudmännen.

Lagstiftning

Patienten kan ha rätt till stöd utifrån olika lagar, hälso- och sjukvårdslagen, socialtjänstlagen (SoL) eller lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

När en patient med eller utan medföljare, besöker hälso- och sjukvården (öppen- slutenvård) övergår hela omvårdnadsansvaret och det medicinska ansvaret till regionens hälso- och sjukvård.

Medföljande vid mottagningsbesök inom tandvård

Tandvårdens personal har främst kompetens inom tandvård, övrig medicinsk kompetens är begränsad. För patientens säkerhet, bör personer med omfattande hjälpbehov i samband med förflyttningar, ha en medföljare som behärskar dessa moment. Detsamma gäller vid behov av stöd vid kommunikation eller behov som kräver specifik medicinsk kompetens.

När en patient med omfattande behov inte har någon medföljare vid tandvårdsbesök, bör kommunens personal ta kontakt med tandvårdsmottagningen för att lämna information om hur besöket kan genomföras för att personen ska känna sig trygg.

Medföljande person vid öppenvårdsbesök (planerat)

För personer som har insatser från kommunen eller annan utförare och inte kan åka på öppenvårdsbesök själva, eller tillsammans med närstående, kan det finnas olika alternativ. Exempelvis stöd via regionens transportörer, ideella organisationer eller ansökan om ledsagning via kommunen.

För personer som inte har insatser inom kommunen är det den enskilde själv eller närstående som organiserar sjukvårdsbesöket.

Kommunikation mellan kommun och region

Det finns möjlighet, för de mottagningar som är anslutna, att kommunicera mellan regionens enheter och kommunens legitimerade hälso- och sjukvårdspersonal via Cosmic Messenger, se **Rutin för kommunikation i Cosmic Messenger mellan Värmlands kommuner och regionenheter (RUT-20138)**.

Vid behov sker överrapportering till kommunens hälso- och sjukvård, det ska inte ske via medföljande person.

Ingen medföljande vid öppenvårdsbesök men behov av stöd

Mottagningar ska, när det är möjligt och i god tid, av kommunen ges information om att en patient bedöms ha behov av specifik hjälp i samband med besöket. Exempelvis patienter med diabetes som inte själva förväntas uttrycka behov av mat.

Medföljande vid akutvård

Patienter inkommer själva, med stöd av närstående, stöd av personlig assistent eller annan medföljande personal. I de fall personen har behov av stöd under akutbesöket är det önskvärt om medföljande person har möjlighet att stanna tills inskrivning eller avslutat besök, då det kan vara trygghetsskapande.

Kommunikation mellan kommun och region

Vid akuta sjukhusbesök, kan kommunikation ske digitalt eller enligt annan befintlig rutin.

Medföljande personal vid slutenvårdsvistelse

Personalen på berörd vårdavdelning kan uppmärksamma att det finns behov av en medföljande personal, för att exempelvis underlätta kommunikationen.

Regionen kan efterfråga möjligheten att köpa tjänst av utförare om avdelningschef/verksamhetschef bedömer att det finns behov av att en personal som känner patienten finnas med under vårdtillfället, se **Tjänsteköp mellan huvudmän (FOR-28490)**. Dialogen kring tjänsteköp kan ske muntligt eller via Cosmic Link. Avtalet mellan aktörerna skickas brevlledes.

Personlig assistans

Personliga assistenter kan vara anställda av kommunen, privata assistansbolag eller av den enskilde själv.

Huvudregeln är att assistansersättning eller ekonomiskt stöd till skäligen kostnader för personlig assistans inte kan ges vid vård på sjukhus. Assistansersättning kan ges vid en kortare sjukhusvistelse om det finns särskilda skäl (106 kap. 25 § socialförsäkringsbalken, SFB) och detsamma gäller ekonomiskt stöd till skäligen kostnader för personlig assistans via kommunen.

Som kortare tid räknas en tid om högst fyra veckor. Därefter bedöms oftast hälso- och sjukvårdens personal ha tillräcklig kännedom om personen för att kunna utföra omvårdnad utan att en personlig assistent deltar under sjukhusvistelsen.

Om det uppmärksammas att patienten har särskilda behov av assistans under vårdtillfället men inte är beviljad detta, bör patienten ansöka om assistansersättning vid vård på sjukhus.

Vid prövning av särskilda skäl ska Försäkringskassan eller kommunen göra en helhetsbedömning och ta ställning till nedanstående:

- Om det krävs att en eller ett starkt begränsat antal personer med ingående kunskap om den funktionshindrade finns till hands, och det beror på funktionshindret eller en kombination av funktionshinder, hälsotillstånd eller möjlighet att kommunicera.
- Om hjälpbehovet kan tillgodoses av sjukvårdshuvudmannen. Bristande resurser hos denne ska inte påverka bedömningen.

Kommunikation mellan kommun och region

För patienter som har pågående hälso- och sjukvård- och/eller omsorgsinsatser via kommunen sker kommunikation med regionens hälso- och sjukvård via det digitala kommunikationssystemet Cosmic Link.

Delegering under slutenvårdsvistelse

För personliga assistenter eller annan personal som är närvarande på sjukhus under patientens vårdtillfälle, upphör all tidigare delegering att gälla. Regionens hälso- och sjukvård har hela hälso- och sjukvård- och omvårdnadsansvaret. Regionens hälso- och sjukvård kan dock ge en enskild delegering till personlig assistent eller annan medföljande personal, för fortsatt utförande av insats under vårdtillfället. Delegering genomförs och dokumenteras enl. **Delegeringsbeslut av arbetsuppgifter inom hälso- och sjukvård och tandvård (FOR-25217)**.
Delegering av arbetsuppgifter inom hälso- och sjukvård och tandvård (RIK-15049).

Mall för avtal om tjänsteköp

Om assistansersättning beviljas efter avslutat tjänsteköp ska återbetalning ske till Region Värmland enligt separat avtal.

Dokumentet är utarbetat av: Alexandra Strandberg,

Synpunkter inhämtade från:

- Socialchefer, medicinskt ansvariga sjuksköterskor samt verksamhetschefer inom hälso-och sjukvård i Värmlands kommuner.
- Biståndshandläggare i Värmlands kommuner.
- Berörda områdeschefer/verksamhetschefer/avdelningschefer i Region Värmland.
- Privata utförare via vårdvalet.
- Privata utförare av personlig assistans.
- Jurist i Region Värmland
- Hälso- och sjukvårdens utvecklingsgruppen för funktionsrätt inom Region Värmland.